

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

صنعت نفت نظام فنی و اجرایی در طرح‌ها و پروژه‌ها

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری
اداره کل نظام فنی و اجرایی و ارزشیابی طرح‌ها

تیرماه ۱۳۹۶

shaghool.ir

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

تاریخ: ۹۶،۴،۲۶
شماره: ۹۶،۱۸۸۸۴۴
پوست:

معاونان محترم وزیر

معاونان محترم وزیر و مدیران عامل شرکت‌های اصلی

مدیران و رؤسای محترم واحدهای ستادی

مدیران عامل محترم شرکت‌های تابعه

موضوع: نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

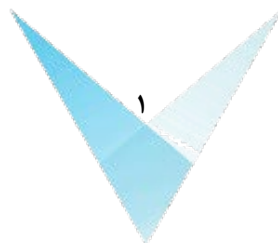
باسلام

احتراماً، پیرو ابلاغ آزمایشی نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت به شماره ۹۴/۱۸۱۳۵۶ مورخ ۹۴/۰۴/۱۸ از سوی سرپرست محترم معاونت امور مهندسی و به استناد جزء ۵ بند «الف» ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مبنی بر وضع مقررات و صدور دستورالعمل‌های لازم برای حسن انجام امور اکتشاف، توسعه، تولید، انتقال، حفظ حریم خطوط لوله و تأسیسات، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف فرآورده‌های نفت، گاز و محصولات پتروشیمی و به منظور تبیین و تسهیل فرآیندهای مطالعاتی و اجرایی، ترسیم نقش و تبیین جایگاه ذینفعان کلیدی و دستیابی بهینه به اهداف طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، به پیوست نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، ابلاغ می‌گردد. رعایت ضوابط و مفاد سند پیوست، در کلیه طرح‌ها و پروژه‌های بند ۳-۱ ماده سه نظام مورد اشاره، از سوی شرکت‌های تابعه وزارت نفت لازم‌الاجرا می‌باشد.

حبیب‌الله بیطرف

معاون مهندسی، پژوهش و فناوری

۹۶،۴،۲۶

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

پیشگفتار

یکسان‌سازی مفاهیم پایه‌ای و همسان‌سازی فرآیندهای مطالعه و اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت به عنوان سنگ بنای توسعه، بنیان تحقق برنامه‌ریزی‌های کلان کشور در راستای اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی محسوب می‌شود. نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت به استناد جزء ۲ بند الف ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مبنی بر تدوین برنامه‌های راهبردی صنعت نفت، با رویکرد تخصصی به طرح‌های صنعت نفت به نحوی که پاسخگوی نیازهای خاص این بخش باشد، تدوین شده است و رویکردها و فرآیندهای اصلی، ساختارها، نقش ذینفعان و وظایف آنها در چرخه‌های طرح‌ها از مرحله پیدایش تا بهره‌برداری را تعیین می‌نماید. نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت بالاترین سند مرتبط با تعریف، برنامه‌ریزی و مدیریت طرح‌های موضوع بند ۳-۱ این سند است که منجر به تحقق اهداف مندرج در قانون نفت، قانون اصلاح قانون نفت و قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و حرکت موثر در مسیر دستیابی به اقتصاد دانش‌بنیان می‌شود و به منظور استقرار نظامی یکپارچه برای مدیریت کلیه مراحل طرح‌ها با رویکرد جهش توسعه فناوری در صنعت نفت و گاز، از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است. نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، در کمیته تخصصی معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت، با ترکیب اعضای زیر نهایی شده است:

۱- آقای مهندس محمدرضا ابوطالب	رئیس کمیته تخصصی
۲- آقای دکتر امیر فرجی	دبیر و عضو کمیته تخصصی
۳- خانم مهندس محبوبه سلیمانی	عضو کمیته تخصصی
۴- آقای مهندس محمدرضا طبیب‌زاده	عضو کمیته تخصصی
۵- آقای مهندس عبدالرضا فروغی	عضو کمیته تخصصی
۶- آقای دکتر شهاب گرامی	عضو کمیته تخصصی
۷- خانم آیه کاتبی	عضو کمیته تخصصی
۸- آقای مهندس خشایار اسفندیاری	عضو کمیته تخصصی
۹- آقای مهندس شهرام حلاج	عضو کمیته تخصصی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

مقدمه

نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در کمیته تخصصی معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری، به عنوان سند جایگزین "نظام اجرایی طرح‌های صنعت نفت" نشریه شماره ۰۰۴ معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت (ابلاغیه وزارتی شماره ۱۵۰۷-۳۲/۸ مورخ ۱۳۷۸/۶/۸) برنامه‌ریزی، طراحی و تدوین شده است. مدیریت راهبردی طرح یا پروژه، مفهومی عمومی برای تشریح چگونگی به‌انجام‌رسانی فرآیندهای طراحی و ساخت پروژه از طریق تبیین مراحل اجرایی و روندها، تقدم و تاخر فعالیت‌ها، روابط قراردادی و نیز حقوق، مسئولیت‌ها و تعهدات ذینفعان کلیدی در پروژه به‌منظور دستیابی بهینه به اهداف پروژه می‌باشد. برنامه‌ریزی، تدارک و تصمیم‌گیری در رابطه با مدیریت راهبردی پروژه، مهمترین وظیفه بخش کارفرمایی در فازهای اولیه طرح یا پروژه محسوب می‌شود. این نظام با هدف تشریح مفاهیم کلیدی که باید در فازهای مختلف پروژه مورد توجه قرار گیرند، در ۱۰ ماده طراحی و تنظیم شده است. مواد ۱ و ۲ به کلیات نظام و تعاریف اصطلاحاتی که نیاز به شرح داشته‌اند اختصاص یافته است. در ماده ۳، طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت از دو منظر نوع و اندازه تقسیم‌بندی شده‌اند. در ماده ۴ فازها یا مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت با هدف تعیین محدوده مسئولیت هر یک از ذینفعان در مراحل مختلف در دو حوزه بالادست و پایین‌دست، تنظیم شده است. این ماده بر این اساس که هر مرحله توسط تخصص‌های تقریباً مرتبط انجام می‌شود، بخش قابل توجهی از زمان پروژه را به خود اختصاص می‌دهد و خروجی کاملاً مشخصی دارد که به عنوان ورودی مراحل بعد شناخته می‌شود، توسعه یافته است. ماده ۵ به فرآیندهای مدیریت طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت اختصاص یافته است. در ماده ۶ اسناد و مدارکی که برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت معتبر و ملاک عمل خواهند بود، طبقه‌بندی شده‌اند. ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت که مسئولیت انجام تمام یا بخشی از فازهای ماده ۴ را برعهده خواهند داشت، در ۱۴ مورد اصلی در ماده ۷ شناسایی شده‌اند. در ماده ۸ روش‌های مجاز واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در دو بخش اصلی روش‌های مبتنی بر تامین منابع مالی طرح/پروژه که در آنها از منابع مالی بخش خصوصی استفاده می‌شود و روش‌های مبتنی بر نحوه انجام کار دسته‌بندی شده‌اند. مواد ۹ و ۱۰ به ترتیب به ارزیابی صلاحیت و روش‌های انتخاب ذینفعان کلیدی و الزامات برنامه‌ریزی و مدیریت طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، می‌پردازند.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

ماده ۱- کلیات نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

۱-۱- هدف

استانداردسازی، ایجاد نظام و درک مشترک از اهداف، شیوه‌ها، دینفعان کلیدی و مراحل پدیدآوری طرح‌ها و پروژه‌های بالادست و پایین دست نفت و گاز در چارچوب قوانین و مقررات کشور و وزارت نفت و لحاظ نمودن رویه‌های متداول جهانی به منظور افزایش بهره‌وری از طریق ارتقای کارایی و اثربخشی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت.

۱-۲- دامنه کاربرد

طرح‌ها و پروژه‌های بالادست و پایین دست نفت و گاز در وزارت نفت که با بهره‌برداری از آنها اهداف مندرج در قانون نفت، قانون اصلاح قانون نفت، قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت و قوانین برنامه‌های توسعه کشور محقق می‌شود.

تبصره ۱: طرح‌ها و پروژه‌های تحقیقاتی، پژوهشی و یا فناوری اطلاعات در دامنه این سند قرار ندارند.

۱-۳- قوانین و مقررات حاکم

تمامی مراحل طرح‌ها و پروژه‌های وزارت نفت باید با قوانین کلان کشور از جمله قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، قانون نفت، قانون اصلاح قانون نفت، قوانین برنامه‌های توسعه کشور، قوانین بودجه سالانه و سایر قوانین موضوعه از جمله قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن و قوانین مربوط به بیمه و مالیات تطابق کامل داشته باشند.

۱-۴- بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با طرح‌ها و پروژه‌ها

طرح‌ها و پروژه‌های وزارت نفت باید در تطابق کامل با مفاد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی اختصاصی وزارت نفت انجام شوند و اسناد فوق‌الذکر در شرایط وجود مدارک با مضامین مشابه، همواره در اولویت استفاده قرار دارند. چنانچه در مواردی اسناد بالا توسط وزارت نفت، تدوین و ابلاغ نشده باشد، لازم است ضمن اطلاع مراتب به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت، به تشخیص امور حقوقی کارفرما از مناسب‌ترین اسناد و مدارک ابلاغ‌شده توسط مراجع ذیصلاح از جمله مجلس شورای اسلامی، هیات وزیران و یا سازمان برنامه و بودجه کشور استفاده شود.

۱-۵- نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، به عنوان بخشی از نظام جامع صنعت نفت، برای

عملیاتی شدن با روندها و ابزارهایی که توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت طراحی، پیاده‌سازی و ابلاغ می‌شوند، پشتیبانی خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

ماده ۲- تعاریف نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

۱-۲- نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

به مجموعه مفاهیم، مبانی، روش‌ها و اسناد مربوط به مراحل و فرآیندهای طرح‌ها و پروژه‌های بالادست و پایین دست صنعت نفت و گاز اطلاق می‌شود.

۲-۲- اسناد پشتیبان نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

مجموعه اسناد و مدارکی که به استناد مواد سند حاضر و با هدف عملیاتی نمودن سیاست‌های نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت و تدقیق و تکمیل مفاهیم مندرج در این سند، توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ می‌شوند.

۳-۲- طرح

طرح در این نظام به مجموعه‌ای از پروژه‌های صنعتی/ساختمانی مرتبط با یکدیگر در حوزه نفت، گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی و جهت نیل به هدف مشخص اطلاق می‌شود که با اتمام و بهره‌برداری از آن، هدف مورد انتظار از سرمایه‌گذاری تامین و بخشی از عملیات نفتی مندرج در قانون نفت محقق می‌شود.

۴-۲- پروژه

مجموعه فعالیت‌های موقتی با منابع معین برای دستیابی به نتایج مشخص و پایدار (محصول یا خدمات) که می‌تواند بخشی از عملیات یک طرح باشد.

تبصره ۱: واژگان طرح و پروژه در این نظام ممکن است بسته به نیاز مفهومی متن، معادل یکدیگر و یا به صورت طرح/پروژه به کار رفته باشند.

۵-۲- مدیریت طرح/پروژه

کاربرد دانش، مهارت‌ها و فنون در انجام فعالیت‌های طرح/پروژه به منظور تحقق اهداف، نیازها و انتظارات عوامل ذینفع از طرح/پروژه می‌باشد.

۶-۲- مهندسی ارزش

فرآیندی سازمان یافته با هدف بررسی و تحلیل تمام فعالیت‌های یک طرح/پروژه در جهت بهبود کیفیت و کاهش هزینه‌هاست.

۷-۲- مدیریت دانش

مبنایی سنجیده، صریح و اصولی برای تجدید و استفاده از دانایی در جهت افزایش تأثیر و بازگشت دانش مربوط به سرمایه دانایی در راستای دستیابی به اهداف سازمان کارفرما و ارتقای کیفیت انجام طرح‌ها و پروژه‌ها می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۸-۲- دانش فنی

مجموعه‌ای متنوع و بسیار گسترده از دانش و اطلاعات فنی، اقتصادی، مهندسی و طراحی حاصل از انجام مطالعات فراگیر، آزمایش‌های مدون و برنامه‌ریزی شده عملیاتی در مقیاس‌های متفاوت، شبیه‌سازی و مدل‌سازی یک فرآیند که منجر به تسلط کامل بر آن فرآیند شده و دارنده را قادر به ارائه فرآیندی برای تولید محصول با روشی انحصاری می‌نماید.

۹-۲- جهش فناوری^۱

فرآیندی است که در طی آن صنعت پیرو به دنبال کاهش شکاف فناورانه خود با صنعت پیشرو و پیشی گرفتن از آن می‌باشد.

۱۰-۲- طرح/پروژه صنعتی نفت

طرح یا پروژه‌ای که به تحقق یکی از بخش‌های زنجیره ارزش به هم پیوسته صنعت نفت و گاز که طی آن منابع هیدروکربنی به محصولات نهایی قابل استفاده تبدیل می‌شوند، منجر می‌گردد. طرح‌ها و پروژه‌های نفتی به طور ماهوی پیوسته‌اند و به صورت مفهومی، قراردادی یا فیزیکی به یکدیگر مرتبط هستند و این ارتباطها ممکن است زیر نظر یک شرکت یا از طریق چند شرکت و درون یا میان مرزهای دو یا چند کشور رخ دهد.

۱۱-۲- طرح/پروژه تکمیل شده

شرایطی که طی آن تعهدات طرف‌های مسئول به طور کامل انجام و اهداف مورد نظر از عملیات صورت پذیرفته، محقق شده است.

۱۲-۲- طرح/پروژه تعطیل شده

شرایطی که طی آن فسخ قرارداد، خاتمه قرارداد یا انفساخ قرارداد به وقوع پیوسته است و اهداف مورد نظر از طرح/پروژه کنار گذاشته شده است. توقف یا تعلیق طرح/پروژه، در قالب مفاد قرارداد یا خارج از آن، از شمول این تعریف خارج است.

۱۳-۲- قرارداد همسان

سندی است که شرایط و ضوابط تبیین‌کننده تعهدات و حقوق طرفین در آن توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت یا سازمان برنامه و بودجه کشور یا مراجع معتبر بین‌المللی تنظیم شده است و از آن بدون اعمال تغییر و یا اصلاح شرایط عمومی استفاده می‌شود.

¹ Technological Catch-up

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۲-۱۴- فهرست بهای اختصاصی صنعت نفت

سندی که در آن بهای هریک از اقلام کاری و فعالیت‌های طرح‌ها و پروژه‌های نفتی متناسب با ویژگی‌ها و شرایط خاص رشته‌های صنعت نفت و براساس نرخ عوامل اختصاصی ذکر می‌شود و به صورت سالانه توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ابلاغ می‌شود.

۲-۱۵- میدان نفتی یا گازی^۱

هر یک از منابع یا مخازن زیرزمینی یا روزمینی در تقسیمات داخل سرزمین، آب‌های داخلی، ساحلی، فلات قاره و بین‌المللی مجاور مرزهای کشور و آب‌های آزاد بین‌المللی که احتمال وجود نفت در آن است و مشخصات فنی و مختصات جغرافیایی آن توسط وزارت نفت مشخص می‌گردد.

۲-۱۶- مخزن طبیعی نفت یا گاز^۲

هر کدام از تاقدیس‌ها، ساختمان‌های چینه‌ای یا هرگونه تله ساختاری حاوی مواد هیدروکربنی یا ترکیبی از آنها که دارای خواص سنگ، سیال و فشار مستقل باشد.

۲-۱۷- میدان / مخزن طبیعی کشف‌شده^۳

میدان / مخزن نفتی یا گازی کشف‌شده که آماده ورود به مرحله توسعه می‌باشد.

۲-۱۸- میدان / مخزن طبیعی توسعه‌یافته^۴

میدان / مخزنی که قبلاً به بهره‌برداری و تولید رسیده است.

۲-۱۹- عملیات بهبود ضریب بازیافت^۵

مجموعه‌ای از عملیات با هدف افزایش تخلیه مخزن نفت متحرک و غیرمتحرک که منجر به نگهداشت سطح تولید یا افزایش دبی تولید، طی یک فرآیند چندمرحله‌ای شامل مدیریت داده‌ها، مشخصه‌سازی و توصیف مخزن، مدل‌سازی استاتیکی و دینامیکی مخزن، ارزیابی ریسک و اجرای میدانی می‌گردد و می‌تواند هنگام تولید در مرحله اولیه (تخلیه طبیعی و فرازآوری مصنوعی) یا تولید در مرحله ثانویه (افزایش انرژی طبیعی مخزن با تزریق آب یا گاز) حسب مورد انجام شود.

¹ Oil/Gas Field

² Oil/Gas Reservoir

³ Green Field/Reservoir

⁴ Brown Field/Reservoir

⁵ Improved Oil/Gas Recovery (IOR/IGR)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۲-۲۰- عملیات افزایش ضریب بازیافت^۱

بهینه‌سازی بازده جابجایی میکروسکوپی و ماکروسکوپی در تزریق سیال به محیط متخلخل سنگ با استفاده از روش‌هایی مشتمل بر روش‌های شیمیایی (همچون کنترل پویایی و مواد فعال در سطح)، روش‌های تزریق گاز امتزاجی و غیرامتزاجی، روش‌های حرارتی (نظیر تزریق بخار یا احتراق درجا) و روش‌های نوین همچون روش‌های میکروبی و روش‌های الکتریکی می‌باشد که با توجه به ترکیبات شیمیایی مواد معدنی سطح سنگ و سیال درون فضای متخلخل سنگ تعیین می‌شود. ازدیاد برداشت در مورد گاز شامل به کارگیری انواع فناوری‌های پیشرفته روز دنیا که منجر به فشارافزایی یا تثبیت فشار مخزن یا میدان و همچنین حداکثر جابه‌جایی و در نتیجه افزایش ضریب بازیافت گاز از مخزن یا میدان می‌گردد، می‌باشد.

ماده ۳- طرح‌ها و پروژه‌های زنجیره ارزش صنعت نفت

۳-۱- طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت براساس نوع پروژه

طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در دو بخش بالادستی صنعت نفت مشتمل بر کلیه مطالعات، فعالیت‌ها و اقدامات مربوط به اکتشاف، حفاری، استخراج، بهره‌برداری، برچیدن و صیانت از منابع نفتی و گازی، انتقال، ذخیره‌سازی و یا هر فعالیتی که منجر به برداشت بهینه و حداکثری از منابع نفت و گاز شود و نیز احداث و توسعه تاسیسات و صنایع وابسته، تعیین حدود برای عملیات تولید و قابل عرضه کردن نفت و گاز در حد جداسازی اولیه، صادرات، استفاده و یا عرضه برای عملیات پایین‌دستی و بخش پایین‌دستی صنعت نفت مشتمل بر کلیه مطالعات، فعالیت‌ها و اقدامات مربوط به عملیات تصفیه و پالایش در تاسیسات پالایشی جهت تولید فرآورده‌های نفت و گاز و استفاده از آنها برای تولید محصولات پتروشیمی و انتقال، ذخیره‌سازی، توزیع، فروش داخلی، صادرات و واردات فرآورده‌های نفت و گاز و پتروشیمی به شرح این بند می‌باشد. طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت مشتمل بر انجام هر یک از اقدامات مطالعه، انتقال فناوری، طراحی، احداث، توسعه، بهره‌برداری و نگهداری در مراحل زنجیره ارزش صنعت نفت به صورت ذیل دسته‌بندی می‌شوند:

۳-۱-۱- اکتشاف و ارزیابی

۳-۱-۲- توسعه میدان/مخزن‌های کشف‌شده و تولید

۳-۱-۳- پروژه‌های بهبود/افزایش ضریب برداشت در میدان/مخزن‌های توسعه‌یافته

۳-۱-۴- خطوط لوله انتقال و تاسیسات وابسته (دریا و خشکی)

۳-۱-۵- واحدهای پالایش^۱ نفت و فرآورش^۲ گاز طبیعی

^۱ Enhanced Oil/Gas Recovery (EOR/EGR)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۳-۱-۶- مجتمع‌های پتروشیمی

۳-۱-۷- انبارها و مخازن ذخیره‌سازی نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی و اسکله‌های صادراتی

۳-۱-۸- تاسیسات عرضه و پخش فرآورده‌های نفت و گاز

۳-۱-۹- پروژه‌های تعمیرات اساسی (تجهیزات میدین نفتی، خطوط لوله و تاسیسات پایین‌دستی)

۳-۱-۱۰- پروژه‌های بهبود کارایی انرژی

تبصره ۱: پروژه‌های تعمیرات اساسی مشتمل بر تعمیرات زمان‌بندی شده شامل بازرسی، اصلاحات و یا انجام تغییرات لازم براساس دستورالعمل کارخانه تولیدکننده یا تعمیرات زمان‌بندی نشده حسب مورد بر روی تجهیزات، دستگاه‌ها، تاسیسات و خطوط لوله در صنعت نفت می‌باشد.

۳-۲- طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت براساس اندازه پروژه

۳-۲-۱- طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ: طرح‌ها و پروژه‌هایی که برآورد هزینه هر یک از آنها از ۳۰۰۰۰ برابر حد نصاب معاملات بزرگ یا معادل ارزی آن بیشتر باشد.

۳-۲-۲- طرح‌ها و پروژه‌های متوسط: طرح‌ها و پروژه‌هایی که برآورد هزینه هر یک از آنها از ۶۰۰۰ برابر حد نصاب معاملات بزرگ یا معادل ارزی آن بیشتر و از ۳۰۰۰۰ برابر حد نصاب معاملات بزرگ یا معادل ارزی آن کمتر باشد.

۳-۲-۳- طرح‌ها و پروژه‌های کوچک: طرح‌ها و پروژه‌هایی که برآورد هزینه هر یک از آنها از ۶۰۰۰ برابر حد نصاب معاملات بزرگ یا معادل ارزی آن کمتر باشد.

تبصره ۲: تقسیم‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت براساس اندازه پروژه در این بند بمنظور تعیین یکی از معیارهای کمی جهت ساماندهی ساختارهای اجرایی طرح/پروژه در صنعت نفت صورت گرفته است و سایر تقسیم‌بندی‌ها در قوانین و مقررات از جمله قانون برگزاری مناقصات، جایگاه قانونی خود را دارند.

تبصره ۳: حد نصاب معاملات به استناد تبصره ۱ ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات به صورت سالانه توسط هیات محترم وزیران تصویب و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۴: مبنای محاسبه معادل ارزی هزینه‌های پروژه، نرخ رسمی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۵: چنانچه در هر مرحله از طراحی و اجرای طرح/پروژه، برآورد کل هزینه از سقف طبقه‌بندی که طرح/پروژه در آن واقع شده است تجاوز نماید، طرح/پروژه مشمول ضوابط دسته بالاتر خواهد شد.

¹ Refining

² Processing

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

ماده ۴- مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

تعریف عناوین طرح‌ها و پروژه‌ها، محصول برنامه‌ریزی‌های کلان و از بالا به پایین به شرح تعیین اهداف بلندمدت کشور (سند چشم انداز)، تعیین استراتژی‌های بلندمدت، تدوین برنامه‌های بلندمدت، تدوین برنامه آمایش ملی و منطقه‌ای (توزیع جمعیت، نوع فعالیت و تعیین مکان طرح‌ها با توجه به مزایا)، تدوین برنامه‌های ۱۰ ساله (طرح‌های مشخص با امکان‌سنجی مقدماتی)، تدوین برنامه‌های ۵ ساله (انتخاب طرح‌هایی که امکان‌سنجی مقدماتی مناسب‌تری دارند و تهیه گزارش امکان‌سنجی دقیق‌تر) و تدوین برنامه‌های یکساله (بودجه) و انتخاب طرح‌ها با امکان‌سنجی نهایی می‌باشد. مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در دو بخش بالادستی و پایین‌دستی به شرح زیر می‌باشد:

۴-۱- مراحل طرح‌ها و پروژه‌های بالادستی صنعت نفت

منظور از مرحله در طرح‌های توسعه‌ای بالادستی عبارت است از فرآیندهایی که بر مبنای زنجیره ارزش صنعت نفت به شرح زیر قابل تفکیک هستند:

۴-۱-۱- تعریف طرح / پروژه

مجموعه اقدامات لازم جهت تعیین اهداف و انتخاب بهترین راه‌حل در راستای استحصال بهینه و صیانتی از منابع هیدروکربنی نفت و گاز، در قالب طرح‌ها و پروژه‌های بالادست صنعت نفت و به منظور ایفای الزامات مقرر در قوانین حاکم می‌باشد.

۴-۱-۲- اکتشاف^۱

فرآیند جستجو برای منابع نفت و گاز در حوزه‌های رسوبی زیرسطحی که مبتنی بر روش‌های علمی، فناوری، نوآورانه و خلاقانه زمین‌شناختی مشتمل بر مطالعات زمین‌شناسی و ژئوفیزیک، مدل‌سازی حوضچه رسوبی، مطالعات لرزه‌ای، تحصیل اراضی، حفاری‌های اولیه، خدمات جانبی و بعضاً تولید زود هنگام است که منتهی به تولید اسناد قابل اتکا برای انجام عملیات توسعه می‌گردد.

۴-۱-۳- ارزیابی و مهندسی یکپارچه^۲

مجموعه فعالیت‌ها مشتمل بر برنامه‌ریزی جهت انجام مطالعات و عملیات اجرایی تکمیلی، پردازش مجدد داده‌های کسب‌شده، سنجش اثرات زیست‌محیطی^۳، حفاری چاه‌های ارزیابی و توصیفی، کسب اطلاعات مربوط به مخزن شامل برآورد حجم اولیه نفت و گاز موجود در محل و شناخت رفتار جریان سیال در مخزن است که با هدف بهینه‌سازی سناریوهای توسعه مخزن و تهیه سند برنامه مفهومی توسعه میدان بمنظور

^۱ Exploration

^۲ Appraisal and FEED

^۳ Environmental Impact assessment (EIA)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

شناسایی گزینه‌های توسعه، انجام برآوردهای اولیه هزینه و زمان، مهندسی یکپارچه، تهیه اسناد فرآیندهای اجرایی و اتخاذ تصمیم نهایی برای توسعه و تولید انجام می‌شود.

۴-۱-۴ توسعه^۱

مجموعه‌ای از فعالیت‌ها که با هدف دستیابی به بیشینه تولید صیانتی مواد هیدروکربنی بر اساس برنامه توسعه میدان مشتمل بر انجام ۱- مطالعات تکمیلی و تهیه برنامه‌های تجدیدنظرشده توسعه میدان، ۲- حفاری‌های توسعه‌ای و خدمات میدان نفتی^۲ و ۳- طراحی و احداث (خشکی و یا دریا) شامل راه‌سازی، ساختمان‌سازی، نصب تلمبه‌های درون‌چاهی و تاسیسات سرچاهی، خطوط لوله جریانی، تاسیسات بهره‌برداری، پمپاژ، جداسازی مایعات گازی، سیستم‌های حفاظت از محیط‌زیست و مخازن نگهداری و اسکله‌های صادراتی حسب مورد انجام می‌شوند.

۴-۱-۵ تولید و بهبود/افزایش ضریب بازیافت^۳

مجموعه فعالیت‌هایی که منجر به تداوم استخراج بهینه و اقتصادی مواد هیدروکربنی می‌شوند مشتمل بر مدیریت میدان و مخزن، انجام عملیات بهبود ضریب بازیافت و عملیات افزایش ضریب بازیافت حسب مورد و انجام حفاری‌های جدید در صورت نیاز.

۴-۱-۶ ترک مخزن و برچیدن تاسیسات^۴

عبارت است از مجموعه فعالیت‌هایی که منجر به پاکسازی منطقه میدان نفتی یا گازی از تاسیسات، تجهیزات و مواد آلاینده و احیای مجدد محیط می‌گردد شامل برچیدن تاسیسات از قبیل سکوه‌های بهره‌برداری و اسکان، قراردادن چاه در شرایط ایمن مطابق با ملاحظات زیست‌محیطی و محفوظ و در بسته نگاه‌داشتن منابع هیدروکربنی باقیمانده در مخزن.

۴-۲- مراحل طرح‌ها و پروژه‌های پایین‌دستی صنعت نفت

منظور از مرحله در طرح‌های پایین‌دستی عبارت است از مجموعه فعالیت‌های هماهنگ و به هم پیوسته طرح یا پروژه که در بازه زمانی مربوطه برای تولید اقلام قابل تحویل به عنوان ورودی مراحل بعد انجام می‌گیرد.

¹ Development

² Oilfield Services

³ Production & IOR, IGR/EOR, EGR

⁴ Abandonment & Decommissioning

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۴-۲-۱- تعریف طرح/پروژه^۱

مجموعه اقدامات لازم برای رسیدن به بهترین راه‌حل تبدیل تقاضا به عنوان طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت به منظور ایفای الزامات مقرر در قوانین حاکم است.

۴-۲-۲- مطالعات امکان‌سنجی^۲

مجموعه مطالعاتی است که به منظور بررسی جنبه‌های مختلف طرح/پروژه مشتمل بر فنی، مالی، اقتصادی و اجتماعی، زیست‌محیطی و ایمنی انجام می‌پذیرد و در بخش‌های مطالعات فرصت، مطالعات امکان‌سنجی اولیه و مطالعات امکان‌سنجی نهایی تکامل می‌یابد.

تبصره ۱: در طرح‌ها و پروژه‌هایی که به علت شرایط ژئوتکنیکی و لرزه‌خیزی، زمین‌شناسی و آب‌شناسی ساختگاه، لازم است مطالعات و طراحی تا حدی توسعه یابد که برآوردهای حاصله دقت مورد نیاز را پاسخگو باشد، مطالعات امکان‌سنجی آنها باید براساس طراحی پایه انجام شود.

تبصره ۲: کارفرما موظف است گزارش مطالعات و برنامه‌ریزی شیوه تامین منابع مالی طرح/پروژه را به استناد ماده ۹۳ قانون محاسبات عمومی و ماده ۱۰ قانون برگزاری مناقصات، به عنوان سند مبنای حل و فصل دعاوی مرتبط با منابع مالی، مشتمل بر فرآیندهای شناسایی، تامین و تخصیص منابع مالی مورد نیاز برای طرح/پروژه و با تمرکز بر منابع تامین و یا به‌روزرسانی جریان‌های نقدینگی ورودی برای طرح/پروژه در مرحله مطالعات امکان‌سنجی تهیه و به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ارسال کند. کارفرما باید روش‌های مختلف تامین منابع مالی، از جمله استفاده از منابع دولتی، استقراض یا فاینانس، فروش اوراق مشارکت، روش‌های پروژه‌ای مطابق با بخش الف ماده ۸ سند حاضر و یا هر روش مقتضی دیگر را مطابق با قوانین، شناسایی و امکان‌سنجی نماید و جهت استفاده از مناسب‌ترین گزینه براساس ملاحظات قانونی و قراردادی، شرایط اقتصادی و تحلیل ریسک‌ها برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

۴-۲-۳- طراحی مفهومی^۳

اولین بخش از فرآیند طراحی طرح/پروژه است که براساس راه‌حل‌های بهینه پاسخگویی به تقاضا مبتنی بر دریافت نظرات ذینفعان کلیدی پروژه از جمله صاحبان لیسانس، تامین‌کنندگان کالا، تجهیزات و خدمات بمنظور انتخاب دانش فنی مناسب، تعیین سیمای کلی پروژه و تدوین مبانی طراحی در مراحل پایه و تفصیلی می‌باشد. در این مرحله فرآیندهای اصلی و کارکرد سیستم‌های عمده تشکیل‌دهنده طرح/پروژه

¹ Project Initiation

² Feasibility Study

³ Conceptual Design

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه های صنعت نفت

تعیین می شود و بیش از یک گزینه برای برآورده ساختن هدف طرح/پروژه پیشنهاد می شود و در نهایت با انجام مجدد بخشی از مطالعات امکان سنجی در صورت نیاز، گزینه برتر مشخص می شود.

۴-۲-۴- طراحی پایه^۱

بخشی از فرآیند طراحی است که طی آن بر مبنای مشخصات کلی طرح/پروژه که در مرحله طراحی مفهومی مشخص شده است و با بررسی کامل و میدانی و انجام محاسبات مهندسی، مشخصات اجزای اصلی طرح یا پروژه تعیین می شود. در این مرحله فرآیندها به روشنی تعیین و کارکردهای اصلی تمامی سیستم های تشکیل دهنده طرح/پروژه مشخص می شود.

۴-۲-۵- مهندسی یکپارچه^۲

بخشی از فرآیند طراحی است که به منظور تدقیق طراحی پایه و یکپارچه سازی مبانی و الزامات طراحی تفصیلی شامل مشخص کردن نوع و ظرفیت تجهیزات اصلی، بسته طراحی فرآیند و سایر مبانی فنی با هدف تعریف دقیق نیازها جهت دریافت پیشنهادهای شفاف در فرآیند مناقصه گذاری انجام می شود.

۴-۲-۶- طراحی تفصیلی^۳

بخشی از فرآیند طراحی است که براساس نتایج طراحی پایه و مهندسی یکپارچه انجام می شود و طی آن مشخصات، نقشه ها و جزئیات اجرایی طرح یا پروژه در بخش های مختلف، مبتنی بر مهندسی ارزش، طراحی و تدوین شده و مدارک لازم برای انجام مراحل بعد با تمرکز بر اسناد تدارکات، ساختمان و نصب تهیه می شود، به نحوی که در روش متعارف دریافت پیشنهادهای شفاف در فرآیند مناقصه گذاری میسر باشد.

۴-۲-۷- خرید و تدارکات کالا و تجهیزات^۴

مرحله ای از دوره عمر طرح/پروژه است که طی آن مواد و مصالح و اقلام حجمی، تجهیزات و اقلام اصلی و سایر ملزومات یا خدمات مهندسی خرید که در ایجاد محصول نهایی پروژه مصرف می شود و در آن باقی می ماند، خریداری و تدارک می شوند، مشتمل بر هماهنگی های فنی با تولیدکنندگان، فروشندگان و یا تامین کنندگان کالا، تجهیزات و خدمات. خرید و تدارکات کالا و تجهیزات شامل برنامه ریزی و زمان بندی خرید، انتخاب مناسب ترین تجهیزات و پیش بینی خدمات پس از فروش، انتخاب بازرس فنی، تحویل کالا متناسب با مشخصات فنی، تهیه برنامه نگهداری کالا و تجهیزات در انبار، هماهنگی بین سازندگان کالا و تجهیزات، برنامه ریزی حمل و نقل و ترخیص از گمرک و تحویل کالا و تجهیزات برای نصب می باشد.

¹ Basic Design

² FEED

³ Detailed Design

⁴ Procurement

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه های صنعت نفت

تبصره ۳: مواد و مصالح و اقلام حجمی^۱ عبارتند از اقلامی که براساس وزن، حجم یا طول، سفارش، خرید و انبار می‌شوند مشتمل بر مواد و مصالح موضوع فصل دوم نشریه شماره ۵۵ سازمان برنامه و بودجه کشور، مشخصات فنی عمومی کارهای ساختمانی. تجهیزات و اقلام اصلی (کالاهای دیرساخت و یا دیرتحويل^۲) عبارتند از اجزای سیستم که برای طراحی و تولید به زمان قابل (به طور میانگین ۱۲ تا ۲۴ ماه) توجه نیاز دارند، تعهدات مالی قابل توجه برای طرفین ایجاد می‌کنند و برای راه‌اندازی نهایی سیستم بحرانی و حیاتی محسوب می‌شوند، مشتمل بر موارد ذکر شده در تبصره ذیل بند ۳-۱ دستورالعمل نحوه جبران هزینه‌های ناشی از تغییرات نامتعارف قیمت تجهیزات در قراردادهای P، C، PC، EP و EPC شماره ۳۳۸۱-۲۸/۱ مورخ ۸۷/۲/۷ معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت.

۴-۲-۸- ساختمان و نصب طرح/پروژه^۳

در این مرحله براساس مطالعات، طراحی‌ها و تدارکات صورت پذیرفته و یا در حال انجام، طرح/پروژه به مرحله اجرا در می‌آید و برای راه‌اندازی و بهره‌برداری آماده می‌شود و مشتمل بر سازماندهی و برنامه‌ریزی اجرای پروژه، تدارک نیروی انسانی و ماشین‌آلات لازم جهت فعالیت‌های ساختمان و نصب است. این مرحله شامل احداث زیرساخت‌ها و ساختمان‌های صنعتی و غیرصنعتی، نصب تجهیزات طرح/پروژه و همچنین تکمیل مکانیکی و پیش‌راه‌اندازی طرح/پروژه می‌باشد.

تکمیل مکانیکی و پیش‌راه‌اندازی مشتمل بر مجموعه عملیات پس از تکمیل ساختمان و نصب، از قبیل انجام آزمایش‌ها، بازرسی‌ها، صدور گواهی‌نامه‌های لازم و هر نوع کارهای تکمیلی دیگر که به نحوی کار موضوع پیمان را آماده پیش‌راه‌اندازی کند مشتمل بر لوپ‌چک‌ها، آغاز به کار اجزا و بخش‌های مختلف، شامل بخش‌های عمده اعم از تاسیسات و تجهیزات مکانیکی، برقی، لوله‌کشی، ابزار دقیق و مواردی از این دست، به نحوی که راه‌اندازی کل مجموعه بصورت یکپارچه ممکن شود، می‌باشد. از مهم‌ترین فعالیت‌های این مرحله می‌توان به استقرار افراد کلیدی، تهیه برنامه‌های اجرایی، مدیریت کیفیت، بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست، برنامه‌ریزی ماشین‌آلات نصب، مدیریت تامین نیروی انسانی، اسناد فنی و نقشه‌ها و دستورالعمل‌های نصب با جزئیات کامل اشاره کرد.

¹ Bulk Material

² Long Lead Items (LLI)

³ Construction & Installation

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۴-۲-۹- راه‌اندازی طرح/پروژه^۱

فعالیت‌های پس از عملیات تکمیل مکانیکی و پیش‌راه‌اندازی از قبیل اخذ مجوزها، آزمایش‌ها، بازرسی‌ها، کنترل‌ها و به طور کلی انجام کارهای لازم برای قرارداد طرح/پروژه در شرایط عملیاتی، به منظور شروع بهره‌برداری و صدور گواهی‌های لازم است. این مرحله با ورود خوراک (مواد اولیه) به تأسیسات و کنترل فرآیند و بررسی خروجی‌ها و مطابقت آنها با استانداردها و دستورالعمل‌ها آغاز می‌شود و تا رسیدن به ظرفیت اسمی ادامه دارد.

۴-۲-۱۰- بهره‌برداری از طرح/پروژه^۲

بهره‌برداری از نتیجه طرح/پروژه بر پایه مستندات، محاسبات و مفروضات طراحی و اطلاعات چون‌ساخت با حضور و استقرار کامل گروه بهره‌برداری طبق برنامه و دستورالعمل‌های بهره‌برداری و نگهداری انجام می‌پذیرد.

تبصره ۴: در تمامی مراحل تکمیل مکانیکی، پیش‌راه‌اندازی و راه‌اندازی حضور پیمانکاران، سازندگان تجهیزات و بهره‌بردار الزامی است.

تبصره ۵: مراحل تعریف شده در ماده ۴ نشان‌دهنده توالی فازها هستند، لیکن مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت لزوماً در راستای طولی یکدیگر قرار ندارند و ممکن است با یک یا چند مرحله دیگر همپوشانی و یا رابطه مسیّر سریع داشته باشند.

تبصره ۶: جزئیات دقیق و تفصیلی مربوط به اقلام قابل تحویل هر یک از مراحل تابع استانداردها، ضوابط و دستورالعمل‌های مربوطه با اولویت به ترتیب ذیل می‌باشند:

الف- استانداردهای صنعت نفت ایران (به طور خاص IPS150, IPS200, IPS260, IPS280)

ب- ضوابط و دستورالعمل‌های معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت.

ج- ضوابط و دستورالعمل‌های سازمان برنامه و بودجه کشور.

د- آیین‌نامه‌ها و مقررات داخلی شرکت کارفرمایی.

تبصره ۷: "راهنمای تعیین اقلام قابل تحویل مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت" با هدف عملیاتی شدن این ماده، توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ خواهد شد.

¹ Commissioning

² Operation

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

ماده ۵- مدیریت طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

کارفرما به منظور دستیابی به حداکثر فایده از اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، باید مجموعه فعالیت‌های لازم برای برنامه‌ریزی، سازماندهی، راهبری، هدایت و کنترل پروژه را هماهنگ نماید. مدیریت طرح/پروژه شامل اتخاذ رویکرد فرآیندی و سیستمی، بکارگیری استانداردهای مدیریت پروژه، هماهنگی عوامل ذینفع، اتمام طرح/پروژه در مدت و اعتبار مصوب، استفاده موثر از نیروهای صلاحیت‌دار، تولید، جمع‌آوری، توزیع و مستندسازی اطلاعات و اسناد در زمان مقرر و به طور مناسب، مدیریت ریسک و تامین کالا و خدمات مورد نیاز طرح/پروژه از طریق فرآیندهای لازم در مدیریت پروژه می‌باشد.

۵-۱- ساختار سازمانی طرح/پروژه

ساختار زیرمجموعه مجری طرح/پروژه باید به نحوی سازماندهی شود که با اولویت رویکرد سازمانی پروژه‌ای، دست‌کم متخصصان زیر را شامل شود:

الف- مسئول کنترل طرح/پروژه و کارشناسان مرتبط برای مدیریت، برنامه‌ریزی و کنترل حوزه‌های مهم مدیریت پروژه (مانند زمان، هزینه، کیفیت، ریسک، ایمنی و محیط‌زیست) و تهیه گزارش‌های دوره‌ای با هدف شناسایی علائم هشداردهنده اولیه جهت انعکاس به مجری؛

ب- مسئول امور حقوقی و قرارداد و کارشناسان مرتبط؛

ج- مسئول مالی و حسابداری پروژه و کارشناسان مرتبط؛

د- مسئول امور فنی و مهندسی (با محدوده وظایف ارزشیابی و پایش فرآیندهای طراحی، اجرا و بهره‌برداری) و کارشناسان مرتبط؛

ه- مسئول مستندسازی (مشمول بر تجارب، دانش فنی، طبقه‌بندی نقشه‌های چون‌ساخت) و کارشناسان مرتبط؛

و- مسئول امور کالا و کارشناسان مرتبط.

۵-۲- برنامه‌ریزی طرح/پروژه

برنامه‌ریزی تلاشی مستمر در سراسر طرح/پروژه است و باید با محدوده، اندازه و اهداف طرح/پروژه متناسب باشد و به صورت مستمر بازنگری شود. روند فرآیندهای برنامه‌ریزی باید از الگوها و چارچوب‌های استاندارد و تعریف‌شده تبعیت کند و با ترتیبی مشابه برای همه طرح/پروژه‌ها انجام شود. فرآیندهای برنامه‌ریزی دست‌کم شامل برنامه‌ریزی شناسایی، جذب و انتقال فناوری، محدوده، زمان، هزینه و ریسک پروژه مشتمل بر تعریف محدوده، تعریف فعالیت‌ها و تعیین توالی آنها، برآورد مدت زمان فعالیت‌ها، برنامه‌ریزی تامین منابع، تهیه زمان‌بندی، برآورد هزینه، بودجه‌بندی و برنامه مدیریت دانش می‌باشد. همچنین لازم است

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

بمنظور تسهیل تعاملات میان سایر فرآیندها نیز برنامه‌ریزی‌هایی مشتمل بر کیفیت، سازمان اجرایی، جذب نیروی انسانی متخصص و شایسته، ارتباطات، تدارکات و خرید انجام شود.

۳-۵- مدیریت به‌انجام‌رسانی طرح/پروژه

فرآیندهای به‌انجام‌رسانی طرح/پروژه دربرگیرنده فرآیندهای اصلی و فرآیندهای تسهیل‌کننده مشتمل بر اجرای برنامه شناسایی، جذب و انتقال فناوری طرح/پروژه، مدیریت فرآیندهای مطالعات و طراحی، کنترل و تضمین کیفیت، ایجاد و توسعه سازمان اجرایی، شناسایی تامین‌کنندگان کالا و خدمات، استعلام‌ها و فراخوان‌ها، برگزاری مناقصات، طراحی و مدیریت الگوهای قراردادی، مدیریت دانش و ایمنی می‌باشد. کارفرما باید گزارش تفصیلی اطلاعات عملکردی مرحله به‌انجام‌رسانی طرح/پروژه مشتمل بر اطلاعات زمانی، هزینه‌ای، کیفیت و مشکلات به‌انجام‌رسانی را برای پروژه‌های پایین‌دستی به صورت ماهیانه و در پروژه‌های بالادستی به صورت سالانه و با شکل معین تهیه و به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ارسال کند.

۴-۵- پایش و کنترل به‌انجام‌رسانی طرح/پروژه

عملکرد طرح/پروژه باید به منظور شناسایی انحراف از برنامه، معیارها و مشخصات فنی بطور منظم توسط کارفرما یا نماینده وی، پایش و اندازه‌گیری شود. مغایرت‌ها در تمامی حوزه‌های طرح/پروژه باید کنترل شوند و مغایرت‌هایی که اهداف پروژه را تحت تاثیر قرار می‌دهند، باید با تکرار فرآیندهای مقتضی برنامه‌ریزی و با تمرکز بر فعالیت‌های زنجیره بحرانی و یا فعالیت‌هایی که اثرات ویژه‌ای بر طرح/پروژه دارند، مورد رسیدگی قرار گیرند. کنترل همچنین دربرگیرنده پیشنهاد و اتخاذ اقدامات اصلاحی بمنظور جبران کاستی‌ها نیز می‌باشد و دست‌کم مشتمل بر کنترل نحوه تحقق اهداف برنامه شناسایی، جذب و انتقال فناوری، تغییرات محدوده طرح/پروژه، زمان‌بندی، هزینه، کیفیت، محیط‌زیست، ریسک‌ها و گزارش‌دهی عملکرد سیستم کنترلی می‌باشد.

۵-۵- پایان‌دهی طرح/پروژه

فرآیندهای اصلی پایان‌دهی طرح/پروژه عبارتند از پایان‌دهی پیمان به منظور اتمام و حل و فصل دعاوی شامل رسیدگی به کلیه ارقام تعیین تکلیف نشده و پایان‌دهی اداری کار مشتمل بر تدوین گزارش جذب و انتقال فناوری و دانش فنی، تولید، جمع‌آوری و اشاعه اطلاعات برای مراجع صلاحیت‌دار برای رسمیت بخشیدن به پایان‌دهی طرح/پروژه که در برگیرنده ارزیابی طرح/پروژه و تدوین درس‌آموخته‌ها است. فرآیند پایان‌دهی طرح/پروژه شامل فعالیت‌هایی از قبیل رسیدگی به حقوق اشخاص ثالث اعم از دولتی یا غیردولتی (مانند بیمه تامین اجتماعی و مالیات)، تهیه صورت‌وضعیت قطعی، تحویل موقت، تحویل قطعی، رسیدگی به

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

تاخیرات و یا تسریع در کار و رسیدگی به تضامین می‌باشد. کارفرما موظف است گزارش اختتام طرح/پروژه برای یک طرح/پروژه تکمیل شده یا به هر طریق تعطیل شده به عنوان مهمترین سند ارزیابی نهایی طرح/پروژه که مبتنی بر دستیابی یا کنار گذاشتن اهداف طرح/پروژه است را ظرف مدت دو ماه پس از تکمیل/تعطیل طرح/پروژه تهیه و به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ارسال نماید. گزارش پایان‌دهی طرح/پروژه باید دست‌کم حاوی اطلاعات انتقال فناوری، زمانی، هزینه‌ای، مشکلات اجرایی و کلیه رخدادهای ریسک‌های به وقوع پیوسته اعم از مثبت و منفی باشد.

تبصره ۱: ساختار برنامه‌ها، گزارش‌ها و فرم‌های موضوع این ماده را معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تهیه و ابلاغ می‌نماید.

ماده ۶- اسناد و مدارک اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

اسناد و مدارک طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت از نظر موضوع شامل اسناد مدیریت و اسناد پدیدآوری می‌باشد. این اسناد و مدارک دست‌کم باید با رعایت جنبه‌های انتقال فناوری، کیفیت، هزینه، زمان، ایمنی، زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل به منظور دستیابی بیشینه به اهداف طرح/پروژه و با در نظر گرفتن قوانین، مقررات و شرایط کشور توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین شده و برای هر یک از روش‌های واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، موضوع ماده ۸ این سند به شرح ذیل تهیه و ابلاغ شوند:

- راهنمای فرآیندهای کسب و کار و شرح خدمات ذینفعان کلیدی

- مدل‌های ارزیابی صلاحیت ذینفعان کلیدی

- اسناد همسان پیمان

- شیوه‌نامه عملیاتی، گردش کار و روندهای اجرایی

- شیوه‌نامه انتخاب و واگذاری کار به ذینفعان کلیدی

- شیوه‌نامه‌های ارزشیابی عملکرد پروژه/ذینفعان کلیدی

- راهنمای شیوه انتخاب نظام اجرایی مربوطه به‌عنوان نظام بهینه اجرا در یک طرح/پروژه

- دستورالعمل الزامات و الگوی انتقال فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۶-۱- اسناد مدیریت طرح/پروژه

عبارت است از اسناد و مدارک مدیریت طرح/پروژه موضوع ماده ۵ این سند، مشتمل بر ساختار سازمانی طرح/پروژه، برنامه‌ریزی حوزه‌های مدیریت مشتمل بر زمان، هزینه، کیفیت و ریسک، گزارش‌های پیشرفت و کنترل، صورتجلسات، کاربرگ‌ها و مواردی از این دست.

۶-۲- اسناد پدیدآوری طرح/پروژه

عبارت است از مجموعه اسناد و مدارک مالی و فنی مشتمل بر اسناد مناقصات، قراردادهای صورتجلسات، نقشه‌ها، مشخصات فنی، دستورات تغییر، دستورات و فاکتورهای خرید و مواردی از این دست مشتمل بر اسناد مربوط به تعریف، طراحی، خرید و تدارکات، ساختمان و نصب، راه‌اندازی و بهره‌برداری از طرح/پروژه. تبصره ۱: اسناد و مدارک مربوط به پدیدآوری طرح/پروژه باید مطابق با استانداردهای صنعت نفت ایران و سایر مقررات، آیین‌نامه‌ها و راهنماهای مراجع ذیصلاح قانونی و با اولویت اسناد معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت در شرایط برابر تهیه شوند.

۶-۲-۱- اسناد قرارداد

به منظور واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت باید از اسناد قراردادی با اولویت زیر استفاده شود:

۱- اسناد همسان قراردادهای صنعت نفت که توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ می‌شوند.

۲- اسناد همسان قراردادی سازمان برنامه و بودجه کشور.

۳- قراردادهای موردی؛ برای طرح‌ها و پروژه‌هایی که به صلاحدید کارفرما نیاز به تهیه شرایط خاص قراردادی خارج از اسناد همسان است، می‌توان پس از اعلام مراتب به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت جهت اطلاع، اقدام به تدوین قراردادهای موردی نمود. اسناد همسانی که شرایط عمومی آنها با توجه به مقتضیات طرح/پروژه مورد تغییر قرار گیرند، جزء قراردادهای موردی محسوب می‌شوند.

۶-۲-۲- برنامه شناسایی، جذب، انتقال و توسعه فناوری و دانش فنی طرح/پروژه

سندی است که براساس نتایج مطالعات اولیه با هدف شناسایی و دسته‌بندی روش‌های جذب، انتقال و توسعه انواع دانش فناورانه بمنظور رفع خلاءهای دانشی در زنجیره ارزش نفت و گاز کشور و با توجه به انواع روش‌های یادگیری در نظام نوآوری یادگیری شامل یادگیری به صورت اقدام، استفاده و تعامل^۱ و یادگیری به روش علم، فناوری و نوآوری^۲، به صورت تفصیلی فرآیندها، روندها و رویه‌های شناسایی، جذب، انتقال و

^۱ Doing, Using, Interacting (DUI)

^۲ Science, Technology, Innovation (STI)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

توسعه فناوری و دانش فنی طرح/پروژه را با رعایت استراتژی جهش فناوری و با در نظر گرفتن الزامات و ویژگی‌های خاص پروژه‌های بالادست و پایین‌دست صنعت نفت و تعیین نقش‌ها، مسئولیت‌ها و وظایف و همچنین شیوه همکاری با سایر ذینفعان کلیدی، بالاخص دانشگاه/ موسسات پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان، پیش از مرحله طراحی مفهومی تهیه و تدوین می‌شود و پس از تایید کارفرما به اطلاع معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت می‌رسد. رویه‌های اجرایی و عملیاتی این برنامه، حداکثر شش ماه پس از آغاز هر مرحله از پروژه تدوین و مورد تایید کارفرما قرار می‌گیرد.

۳-۲-۶ برنامه توسعه و تولید میدان

برنامه توسعه و تولید میدان یا مخزن که در شروع مرحله توسعه اعم از میدان‌ها یا مخزن‌های کشف‌شده، انجام عملیات بهبود و افزایش ضریب بازیافت میدان‌ها یا مخزن‌های در حال تولید مورد تایید طرفین قرارداد واقع شده و متناسب با یافته‌های جدید در هنگام توسعه و رفتار واقعی میدان یا مخزن در مراحل تولید قابل بازنگری می‌باشد. این برنامه باید بمنظور دستیابی به بهینه‌ترین برنامه در هر مقطع زمانی در سه مرحله به شرح زیر تدوین گردد:

۱- برنامه مفهومی توسعه میدان^۱ که با هدف شناسایی اقدامات مرحله توسعه در سطح مفهومی در پایان مرحله ارزیابی تهیه می‌گردد.

۲- برنامه توسعه میدان^۲ که با هدف تعیین مبنای انجام اقدامات در مرحله توسعه تهیه می‌گردد و در معرض اصلاحات آتی با توافق طرفین قرار داشته و در ابتدا باید جزء اسناد و پیوست‌های پیمان قرار گیرد.

۳- برنامه تجدیدنظرشده توسعه میدان^۳ که براساس یافته‌های جدید در هنگام توسعه و رفتار واقعی میدان یا مخزن تهیه و براساس نیاز به‌روزرسانی می‌گردد.

تبصره ۲- در مورد میدان‌های در حال تولید که با هدف افزایش ضریب بازیافت مورد برنامه‌ریزی قرار می‌گیرند، خط پایه تخلیه در مرحله تهیه برنامه توسعه میدان مورد توافق قرار می‌گیرد.

۴-۲-۶ فهرست‌های بها

به منظور برآورد اولیه هزینه‌های طرح/پروژه و یا انجام پرداخت‌های دوره‌ای طرح/پروژه در مراحل که عملیات اجرایی انجام می‌شود (موضوع اجزای ۲-۱-۴ تا ۶-۱-۴ و ۸-۲-۴ تا ۱۰-۲-۴ این سند)، باید به ترتیب از یکی از فهرست‌های بها با اولویت زیر و به عنوان یکی از مبانی قیمت‌گذاری و پرداخت استفاده شود:

¹ Conceptual Development Plan (CDP)

² Field Development Plan (FDP)

³ Revised Development Plan (RDP)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

الف) فهرست‌های بهای اختصاصی تاسیسات صنعت نفت که توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین، به‌روزرآوری و ابلاغ می‌شوند.

ب) فهرست‌های بهای سازمان برنامه و بودجه کشور.

ج) فهرست‌های بهای موردی. چنانچه برای اجرای یک طرح/پروژه صنعت نفت، فهرست بهای اختصاصی آن رشته تدوین نشده باشد و همچنین امکان استفاده از فهرست بها با ردیف‌ها و اقلام کاری مشابه میسر نباشد، کارفرما می‌تواند از فهرست بهای موردی تهیه شده در سطح شرکت و خارج از ردیف‌های "الف" و "ب" بالا استفاده نمایند. فهرست بهای موردی فوق باید براساس مشابه‌سازی با نرخ عوامل اختصاصی صنعت نفت و آنالیز اقلام کاری فهرست‌های موجود تهیه شود. فهرست بهای موردی به همراه آنالیز بها و مصوبات آن باید جهت اطلاع به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ارسال شود.

تبصره ۳: طرح/پروژه‌هایی که به یکی از روش‌های مشروح بخش الف ماده ۸ (روش‌های مبتنی بر تامین منابع مالی) واگذار شده‌اند، از شمول ضوابط پرداخت بر مبنای فهرست‌های بها مستثنی هستند.

۶-۲-۵- استانداردهای صنعت نفت ایران^۱

کلیه مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت باید در تطابق کامل با استانداردهای صنعت نفت ایران اجرا شوند و تنها مرجع فنی ارزیابی کیفی مراحل طرح‌ها و پروژه‌ها، استانداردهای صنعت نفت ایران می‌باشد.

تبصره ۴: چنانچه بنابه تشخیص کارفرما استانداردهای صنعت نفت ایران در موضوع خاصی در دسترس نباشد و یا استفاده از سایر استانداردها سبب بهبود عملکرد، زمان یا هزینه طرح/پروژه شود، مرجع فنی می‌تواند توسط کارفرما از یکی از استانداردهای معتبر بین‌المللی انتخاب شود.

۶-۲-۶- معیارهای فنی، مهندسی، ایمنی و زیست‌محیطی طرح/پروژه

مجموعه آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و راهنماهای مرتبط با ضوابط فنی و مهندسی مشتمل بر مهندسی نفت و اکتشاف، زمین‌شناسی، مهندسی مخزن، ذخیره‌سازی و مخازن، فرآیند و شیمی مواد، خطوط انتقال و مخابرات، تاسیسات مکانیکی، برق و ابزار دقیق، عمران، ایمنی و محیط‌زیست که توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ و یا حسب مورد معرفی یا پیشنهاد می‌شوند و می‌توانند اجباری، اختیاری یا راهنما باشند.

۶-۲-۷- بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با اجرای طرح/پروژه

مجموعه بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که در زمان اجرای طرح/پروژه به منظور پوشش شرایط نامتعارف و یا اصلاح رویه‌های موجود تدوین و ابلاغ می‌شوند مشتمل بر دستورالعمل‌های تعدیل و جبران

^۱ Iranian Petroleum Standards (IPS)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

مابه‌التفاوت‌های نرخ کالاها، با اولویت بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت و سپس سازمان برنامه و بودجه کشور که برای طرح/پروژه مشمول لازم‌الاجرا هستند. تبصره ۵: چنانچه حسب ضرورت طرح/پروژه و در چارچوب قوانین، مقررات و مفاد این ماده، از اسناد و مدارک معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت استفاده نشود و اسناد موردی ملاک عمل قرار گیرند، کارفرما باید ضمن اعلام موضوع به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت، در چارچوب‌های تعیین‌شده در قوانین کشور و اسناد و مدارک معاونت مذکور اقدام به تهیه مدارک موردی برای طرح/پروژه مورد نظر نماید.

ماده ۷- ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

۱-۷- کارفرما

شخصیت حقوقی تابعه وزارت نفت (شرکت اصلی / فرعی) است که بنابر تکالیف قانونی خود مسئولیت پدیدآوری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت را بر عهده دارد و این امر را از طریق قرارداد یا قراردادهایی با دیگر ذینفعان کلیدی پروژه به انجام می‌رساند.

۲-۷- مجری

شخصیتی حقیقی است که به نمایندگی از طرف کارفرما وظیفه دارد با بکارگیری سایر ذینفعان کلیدی و مدیریت و ایجاد هماهنگی میان آنها، طرح/پروژه را به انجام رساند.

۳-۷- مدیر طرح

شخصیت حقوقی مستقل از کارفرماست که براساس تخصص و صلاحیت، برای به انجام رساندن بخشی یا تمام وظایف قابل واگذاری کارفرما، از طریق انعقاد قرارداد با کارفرما، تشخیص صلاحیت شده است.

۴-۷- مشاور

شخصیت حقیقی یا حقوقی است که برای انجام خدمات مشاوره در هر یک از حوزه‌های اقتصادی، مالی، فنی، مهندسی و مدیریتی و ارائه اطلاعات به شکل مورد نیاز و سفارش کارفرما، تشخیص صلاحیت شده است.

۵-۷- پیمانکار

شخصیتی حقوقی است که برای انجام خدمات پیمانکاری مشتمل بر ارائه انواع خدمات عملیاتی با هدف تبدیل وضعیت موجود به وضعیت مطلوب مورد نیاز و سفارش کارفرما، تشخیص صلاحیت شده است.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

- ۶-۷- تولیدکننده/تامین‌کننده/فروشنده مواد و مصالح و یا تجهیزات شخصیت حقیقی یا حقوقی واجد صلاحیتی است که کالا و یا تجهیزات طرح/پروژه را تامین می‌کند.
- ۷-۷- پیمانکار طرح و احداث^۱ شخصیت حقوقی واجد صلاحیتی است که خدمات توأم طراحی، تامین کالا و ساخت را در طرح/پروژه انجام می‌دهد.
- ۸-۷- پیمانکار عمومی^۲ شخصیت حقوقی واجد صلاحیتی است که توانایی مدیریت حوزه‌های انتقال فناوری و توسعه دانش فنی، طراحی مهندسی، تامین منابع مالی، تامین و تدارک تجهیزات، ساخت و اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها را از طریق انجام فعالیت‌های توسعه فناوری و مدیریت پروژه به صورت درون‌سازمانی و یکپارچه‌سازی فعالیت‌های تخصصی به صورت برون‌سپاری، دارا می‌باشد.
- ۹-۷- تامین‌کننده منابع مالی سازمان، نهاد یا شخصیت حقوقی که در چارچوب قانون، تامین و یا تخصیص منابع مالی طرح/پروژه را بر عهده دارد.
- ۱۰-۷- پیمانکار عملیات حفاری شخصیت حقوقی واجد صلاحیتی است که مسئولیت انجام عملیات حفاری با هدف حفر چاه با مشخصات ارائه‌شده از سوی کارفرما با انجام تعهدات اصلی از جمله تامین دستگاه حفاری، تامین پرسنل متخصص و ذی‌صلاح و اجرای کامل عملیات حفاری و تامین یا خرید خدمات تخصصی و جانبی حفاری از جمله خدمات جانبی سیمان‌کاری، خدمات مغزه‌گیری، خدمات نمودارگیری، خدمات مانده‌یابی، خدمات تکمیل چاه، خدمات حفاری انحرافی، خدمات چاه‌آزمایی، خدمات اسیدکاری و خدمات جداره‌گذاری را برعهده دارد.
- ۱۱-۷- بهره‌بردار شخصیت حقوقی دریافت‌کننده نتیجه طرح/پروژه که متصدی بهره‌برداری و نگهداری آن است و در تمامی فرآیندهای پدیدآوری طرح/پروژه با کارفرما برای ایفای وظایف خود هماهنگی و مشارکت دارد.
- ۱۲-۷- شرکت اکتشاف و تولید^۳ شخصیت حقوقی واجد صلاحیت دارای دانش، فناوری و توانایی برنامه‌ریزی احداث تاسیسات زیربنایی و مدیریت حجم گسترده داده‌ها در بخش بالادست صنعت نفت که با تمرکز بر مدیریت زنجیره اکتشاف،

^۱ Engineering, Procurement, Construction (EPC) Contractor

^۲ General Contractor (GC)

^۳ Exploration & Production Company (E&P)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

ارزیابی، توسعه، تولید، بهبود و افزایش ضریب بازیافت و برچیدن تاسیسات از طریق فعالیت‌هایی همچون مهندسی و مدیریت بهینه مخزن، تامین مالی و مدیریت پروژه از طریق بکارگیری سایر ذینفعان کلیدی و پذیرش ریسک عملکرد آنها، نتایج مورد نیاز کارفرما را محقق می‌کند.

۷-۱۳- شرکت ارائه‌دهنده مجوز استفاده از فناوری^۱

شخصیتی حقیقی یا حقوقی که مجوز استفاده از فناوری که مالکیت معنوی آن متعلق به وی است را به طرف دیگر از طریق ارائه مجوز رسمی استفاده از فناوری ثبت‌شده بدون انتقال مالکیت و معمولاً از طریق ارائه بسته طراحی مهندسی با هدف تضمین کیفیت محصولات نهایی مورد نیاز کارفرما اعطا می‌کند.

۷-۱۴- دانشگاه/ موسسات پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان

کلیه مراکز دانشگاهی، پژوهشگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان و مهندسی داخل کشور اعم از خصوصی و دولتی که توانایی علمی، فنی، نیروی انسانی، مدیریتی، تجهیزات آزمایشگاهی و پایلوتی آنان جهت ایجاد دانش فنی و گسترش فناوری به اثبات رسیده و در حوزه فناوری‌های مورد نیاز صنعت نفت فعالیت دارند و به عنوان رکن اصلی بومی‌سازی دانش فنی، بازوی علمی و دانش‌بنیان با بهره‌گیری از همکاری مشترک با سایر ذینفعان کلیدی موضوع این ماده، لیسانس‌های خریداری‌شده قبلی، مدارک مهندسی موجود این دانش‌های فنی اعم از پایه و تفصیلی تجهیزات آزمایشگاهی و واحدهای پایلوت تحت مالکیت خود و نیز سود جستن از تحقیقات نظری و پایه صورت‌پذیرفته در داخل این مراکز و نیز دانشگاه‌ها، امکان تولید دانش فنی داخلی را فراهم می‌آورند.

تبصره ۱: نحوه ارزیابی صلاحیت، شرح وظایف، نقش‌ها و مسئولیت‌های عمومی ذینفعان کلیدی طرح/پروژه‌های صنعت نفت بر اساس ضوابط و دستورالعمل‌های صادره توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تعیین می‌شود.

ماده ۸- روش‌های واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

روش‌های واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت عبارت است از مجموعه گزینه‌هایی که از طریق آنها دامنه کاری، ارتباطات قراردادی، محدوده تعهدات و مسئولیت‌های ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت در اقدامات مربوط به فعالیت‌های مراحل طرح/پروژه صنعت نفت مشخص می‌شود.

^۱ Licensor

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

۸-۱- روش‌های مبتنی بر تامین منابع مالی طرح/پروژه

در این روش‌ها، قراردادهای بلندمدت با هدف تامین مالی، طراحی، ساخت و در صورت نیاز بهره‌برداری طرح/پروژه میان کارفرما و پیمانکار عمومی/ شرکت اکتشاف و تولید منعقد می‌شود و با توجه به شرایط تامین مالی، نوع ساخت، بهره‌برداری، انجام پرداخت‌ها، بهای محصول، انتقال پروژه و مالکیت طرح/پروژه شامل مواردی از قبیل روش‌های زیر می‌باشد:

۸-۱-۱- ساخت، بهره‌برداری، انتقال^۱

در این روش ساخت و بهره‌برداری طرح/پروژه به یک پیمانکار عمومی واگذار می‌شود و انتقال طرح/پروژه به کارفرما پس از طی مدت معینی محقق می‌شود. پیمانکار عمومی مسئولیت کامل تجمیع و تامین تمامی خدمات طراحی، تدارک، ساخت، تامین مالی و بهره‌برداری از طرح/پروژه را بر عهده دارد.

۸-۱-۲- ساخت، تملک، بهره‌برداری^۲

در این روش پیمانکار عمومی نسبت به طراحی، تامین مالی، ساخت، تملک، بهره‌برداری و نگهداری طرح/پروژه اقدام می‌کند و تعهدی برای انتقال طرح/پروژه ساخته شده به کارفرما ندارد. در این روش درآمد حاصل از اجرای طرح/پروژه به منظور جبران سرمایه اولیه و تحقق سود به پیمانکار عمومی تعلق می‌گیرد و کارفرما به صورت مشتری و یا خریدار نهایی محصول طرح/پروژه باقی می‌ماند.

۸-۱-۳- ساخت، تملک، بهره‌برداری، انتقال^۳

در این روش پیمانکار عمومی، سرمایه‌گذاری لازم برای اجرای طرح/پروژه را تأمین کرده و بهره‌برداری به عنوان مالک از طرح/پروژه را برای مدت زمان معین برعهده می‌گیرد و پس از آن تأسیسات احداثی را به کارفرما منتقل می‌کند. واگذاری تملک به پیمانکار عمومی در این روش، ریسک‌های سرمایه‌گذاری را در موارد غیرجذاب کاهش می‌دهد.

۸-۱-۴- ساخت، انتقال، بهره‌برداری^۴

در این روش پیمانکار عمومی با لحاظ کردن ریسک‌ها و مخاطرات ناشی از افزایش هزینه‌های ساخت، طرح/پروژه را از طریق تامین مالی احداث کرده و در حالی که کارفرما پس از دوره ساخت مالک اصلی است، طی توافقنامه‌ای مسئولیت‌های دوره بهره‌برداری طرح/پروژه را انجام می‌دهد.

^۱ Build, Operate, Transfer (BOT)

^۲ Build, Own, Operate (BOO)

^۳ Build, Own, Operate, Transfer (BOOT)

^۴ Build, Transfer, Operate (BTO)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه های صنعت نفت

۸-۱-۵- ساخت، اجاره، بهره برداری، انتقال^۱

در این روش پیمانکار عمومی نسبت به ساخت طرح/پروژه اقدام کرده و کارفرما هزینه های مربوط به سرمایه گذاری را از طریق اجاره دادن طرح/پروژه طی یک توافقنامه که شرایط و زمان بندی پرداختها در آن منعکس شده است، به پیمانکار عمومی پرداخت می کند.

۸-۱-۶- نوسازی، بهره برداری، انتقال^۲

در این روش به منظور تعمیرات و بازسازی مستحقات، تاسیسات و یا بخش های زیربنایی قرارداد بین کارفرما و پیمانکار عمومی منعقد می شود و پیمانکار عمومی پس از انجام تعهدات پروژه، اقدام به بهره برداری می نماید و در این دوره درآمدهای حاصل از راه اندازی پروژه را کسب نموده و پس از استهلاک کامل سرمایه گذاری انتقال به کارفرما صورت می گیرد. تعمیرات و بازسازی می تواند در ساختمان و اثاثیه یا در ماشین آلات، دستگاه ها، تجهیزات، ابزار آلات با فناوری پیشرفته و غیره باشد.

۸-۱-۷- روش بیع متقابل^۳

در این روش، موضوع قرارداد می تواند ارائه هرگونه خدمات از جمله اکتشاف، توسعه شامل حفاری، طراحی، ساخت و تامین تجهیزات فرآیندی به منظور تولید محصول باشد که اصل پول و حق الزحمه شرکت اکتشاف و تولید از محل درآمدهای حاصل از توسعه میدان طی برنامه زمانی توافق شده بازپرداخت خواهد شد.

۸-۱-۸- قراردادهای نفتی ایران^۴

عبارت است از مجموعه ترتیبات قراردادی با شرکت اکتشاف و تولید که با اهم اهداف شامل افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز طبیعی و اطمینان از تولید صیانتی از مخازن با استفاده از شیوه های نوین بمنظور تشویق و حمایت از جذب و هدایت سرمایه های داخلی و خارجی، در بخش بالادست صنعت نفت مورد استفاده قرار می گیرد.

۸-۲- روش های مبتنی بر نحوه انجام کار

۸-۲-۱- روش متعارف اجرای پروژه^۵

در این روش کارفرما از طریق قراردادهای جداگانه با مشاور و پیمانکار، طرح/پروژه را انجام می دهد. ابتدا طراحی در محدوده ریسک های مربوطه توسط مشاور تکمیل می شود و سپس اجرای طرح/پروژه به یک یا چند پیمانکار واگذار می شود تا کار بر اساس طراحی و مشخصات فنی تهیه شده به انجام برسد. مسئولیت

¹ Build, Lease, Operate, Transfer (BLOT)

² Rehabilitate, Own, Transfer (ROT)

³ Buy Back

⁴ Iranian Petroleum Contract (IPC)

⁵ Conventional System (Engineering+Procurement+Construction)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

عملکردی طرح/پروژه در این روش، بجز مواردی که به فرآیندهای اجرایی پیمانکار مربوط می‌شود، برعهده کارفرماست. فرآیندهای تدارکات و خرید بجز مواد و مصالح و اقلام حجمی (موضوع تبصره ۳ ذیل جزء ۴-۲-۷ این سند) در این روش برعهده کارفرماست.

۸-۲-۲- روش مهندسی و تدارکات- ساخت^۱

در این روش کارفرما از طریق یک قرارداد با مشاور، خدمات طراحی طرح/پروژه را واگذار می‌کند و سپس از طریق انتخاب یک یا چند پیمانکار خدمات تهیه و تامین کالا و تجهیزات و اجرای طرح/پروژه را تامین می‌نماید.

۸-۲-۳- روش مهندسی- تدارکات و ساخت^۲

در این روش کارفرما از طریق یک قرارداد با مشاور، خدمات طراحی و تدارکات طرح/پروژه را به صورت توام تامین می‌نماید و در ادامه یک یا چند پیمانکار را برای ارائه خدمات نصب و اجرای طرح/پروژه انتخاب می‌کند.

۸-۲-۴- روش مهندسی- تدارکات- ساخت^۳

در این روش کارفرما از طریق یک قرارداد با پیمانکار طرح و احداث، خدمات طراحی، تهیه و تامین کالا و تجهیزات و ساختمان و نصب طرح/پروژه را واگذار می‌نماید. ریسک کارفرما در راه‌اندازی پروژه محدود به مسئولیت مرتبط با اطلاعاتی است که در مرحله مناقصه‌گزاری و یا مذاکره برای واگذاری قرارداد توسط کارفرما ارائه شده است و سایر ریسک‌های طرح/پروژه منجمله مسئولیت‌های عملکردی بر عهده پیمانکار طرح و احداث است. محدوده وظایف پیمانکار طرح و احداث در این روش از ابتدای مرحله طراحی پایه تا پایان مرحله راه‌اندازی است.

تبصره ۱: روش‌هایی که مبتنی بر مالکیت محصول طرح/پروژه توسط بخش غیردولتی هستند، باید بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن مورد استفاده قرار گیرند.

تبصره ۲: بخشی از وظایف کارفرما/مجری در این نظام ممکن است با صلاحدید کارفرما/مجری، بوسیله مشاور انجام شود.

تبصره ۳: بمنظور دستیابی به مناسبترین روش از گزینه‌های اشاره شده در بالا با توجه به شرایط و ویژگی‌های خاص هر طرح/پروژه، سند "راهنمای نحوه انتخاب روش بهینه اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت" توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ خواهد شد.

¹ Engineering+Procurement,Construction (E+PC)

² Engineering,Procurement+Construction (EP+C)

³ Engineering, Procurement, Construction (EPC)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

تبصره ۴: گزارش توجیهی روش واگذاری انتخاب شده برای یک طرح/پروژه باید توسط کارفرما و یا نماینده وی براساس سند موضوع تبصره ۳ این ماده و یا سایر اسناد و مدارک معتبر تهیه شود.

تبصره ۵: سند "چارچوب توزیع نقش‌ها و مسئولیت‌های ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت" توسط معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت تدوین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۶: برای پروژه‌های زیرمجموعه یک طرح (یا زیربخش‌های یک مگا پروژه) می‌توان از یک یا چند روش مطرح در ماده ۸ استفاده نمود.

ماده ۹- ارزیابی صلاحیت و روش‌های انتخاب ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

ارزیابی صلاحیت ذینفعان کلیدی، موضوع ماده ۷ این سند در رشته‌های تخصصی صنعت نفت و گاز و تهیه فهرست‌های بلند دستگاه مرکزی، تابع مدل‌ها و ضوابط ارزیابی تدوین شده در معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت می‌باشد. روش‌های انتخاب ذینفعان کلیدی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت عبارت است از مجموعه قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌هایی که جهت انتخاب ذینفعان کلیدی صاحب صلاحیت برای واگذاری مراحل مختلف طرح‌ها و پروژه‌ها لازم‌الاجرا هستند. رعایت قانون "حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم" مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی و سایر مقررات مربوط به استفاده حداکثری از توان داخلی^۱ جهت اجرای مفاد این ماده الزامی است.

۹-۱- انتخاب مجری

انتخاب مجری در طرح‌ها یا پروژه‌های صنعت نفت کشور تابع آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های وزارت نفت در این خصوص می‌باشد.

۹-۲- انتخاب پیمانکار/ پیمانکار طرح و احداث/ پیمانکار عمومی

۹-۲-۱- واگذاری قرارداد به پیمانکار/ پیمانکار طرح و احداث/ پیمانکار عمومی صاحب صلاحیت، تابع قانون برگزاری مناقصات مصوب مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۳ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه‌های اجرایی و بخشنامه‌های مربوطه است.

۹-۲-۲- واگذاری قرارداد به پیمانکار/ پیمانکار طرح و احداث/ پیمانکار عمومی صاحب صلاحیت در

طرح‌های مربوط به اکتشاف، توسعه، تولید، تعمیر و نگهداشت میادین مشترک نفت و گاز به استناد ماده ۱۱

^۱ Local Content

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، با تایید وزیر نفت تابع آیین‌نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۹/۴/۳۱ و اصلاحات و شیوه‌نامه‌های مربوط به آن می‌باشد.

۳-۹- انتخاب شرکت اکتشاف و تولید

واگذاری قرارداد به شرکت اکتشاف و تولید تشخیص صلاحیت‌شده توسط وزارت نفت تابع ضوابط و مقررات وزارت نفت می‌باشد.

۴-۹- انتخاب مشاور

۱-۴-۹- واگذاری قرارداد به مشاور صاحب صلاحیت در طرح‌ها یا پروژه‌های صنعت نفت کشور تابع قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه خرید خدمات مشاوره مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۸ سازمان برنامه و بودجه کشور موضوع بند "ه" ماده ۲۹ قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات بعدی آن می‌باشد.

۲-۴-۹- واگذاری قرارداد به مشاور صاحب صلاحیت در طرح‌های مربوط به اکتشاف، توسعه، تولید، تعمیر و نگهداشت میادین مشترک نفت و گاز به استناد ماده ۱۱ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، با تایید وزیر نفت تابع آیین‌نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۹/۴/۳۱ و اصلاحات و شیوه‌نامه‌های مربوط به آن می‌باشد.

۵-۹- انتخاب مدیر طرح

۱-۵-۹- واگذاری قرارداد به مدیر طرح صاحب صلاحیت در طرح‌ها یا پروژه‌های صنعت نفت کشور تابع قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه خرید خدمات مشاوره مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۸ سازمان برنامه و بودجه کشور موضوع بند "ه" ماده ۲۹ قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات بعدی آن می‌باشد.

۲-۵-۹- واگذاری قرارداد به مدیر طرح تشخیص صلاحیت‌شده توسط وزارت نفت در طرح‌های مربوط به اکتشاف، توسعه، تولید، تعمیر و نگهداشت میادین مشترک نفت و گاز به استناد ماده ۱۱ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت، با تایید وزیر نفت تابع آیین‌نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۹/۴/۳۱ و شیوه‌نامه‌های مربوط به آن می‌باشد.

۶-۹- انتخاب تولیدکننده/تامین‌کننده/فروشنده مواد و مصالح و یا تجهیزات

انتخاب تولیدکننده، تامین‌کننده، فروشنده مواد و مصالح و یا تجهیزات تابع آیین‌نامه اجرایی منابع واحد دستگاه مرکزی وزارت نفت و سایر آیین‌نامه‌های مرتبط می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح باور پروژه های صنعت نفت

۹-۷- اهم آیین نامه ها، شیوه نامه ها و بخشنامه های مربوط به انتخاب ذینفعان کلیدی طرح ها و پروژه های صنعت نفت به شرح جدول زیر است:

ردیف	موضوع	شماره	تاریخ تصویب	مرجع تصویب	مرجع ابلاغ
۱	قانون وظایف و اختیارات نفت	۵۹۳ / ۱۰۱۱۸	۱۳۹۱/۲/۱۹	مجلس شورای اسلامی	رئیس جمهور
۲	آیین نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران و اصلاحات بعدی آن و بخشنامه ها و شیوه نامه های مربوطه		۱۳۳۹/۳/۳۱	مجمع عمومی شرکت ملی نفت ایران	شرکت ملی نفت ایران
۳	آیین نامه شورای هماهنگی منابع واحد دستگاه مرکزی	۲۸۹۴۰۰	۱۳۹۱/۷/۸	وزیر نفت	وزیر نفت
۴	قانون برگزاری مناقصات	۱۳۰۸۹۰	۱۳۸۳/۱۱/۳	مجلس شورای اسلامی	رئیس جمهور
۵	آیین نامه نظام مستندسازی و اطلاع رسانی مناقصات	۱۰۸۹۷۲ / ۳۲۲۶۰ / ت	۱۳۸۵/۹/۵	هیأت وزیران	معاون اول رئیس جمهور
۶	آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۲۶ قانون برگزاری مناقصات	۸۴۲۱۷ / ۳۳۷۷۲ / ت	۱۳۸۵/۷/۱۶	هیأت وزیران	معاون اول رئیس جمهور
۷	آیین نامه ارزیابی کیفی مناقصه گران (بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات)	۸۴۱۳۶ / ۵۳۳۵۶۰ / ت	۱۳۸۵/۷/۱۶	هیأت وزیران	معاون اول رئیس جمهور
۸	آیین نامه خرید خدمات مشاوره (بند ه ماده ۲۹ قانون برگزاری مناقصات) و اصلاحات بعدی آن	۱۹۳۵۴۲ / ۴۴۲۹۸۶ / ت	۱۳۸۸/۱۰/۱	هیأت وزیران	معاون اول رئیس جمهور
۹	قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه اجرایی و دستورالعمل مربوطه	۶۰ / ۶۸۳۶۲	۱۳۸۸/۱۲/۲۶	مجلس شورای اسلامی	رئیس جمهور
۱۰	دستورالعمل تعیین دامنه قیمت های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله ای و دومرحله ای	۱۰۰ / ۶۵۶۶۳	۱۳۹۱/۸/۱۴	معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
۱۱	قانون منع مداخله وزراء، نمایندگان مجلس و کارکنان دولت در معاملات دولتی و کشوری		۱۳۳۷/۱۰/۲۲	مجلس سنا	مجلس سنا
۱۲	آیین نامه تضمین برای معاملات دولتی و اصلاحات بعدی آن	۱۲۳۴۰۲ / ۵۰۶۵۹ - ت	۱۳۹۴/۹/۲۲	هیأت وزیران	هیأت وزیران
۱۳	قانون استفاده از حداکثر توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم	۳۰۵۶۰	۱۳۹۱/۶/۶	مجلس شورای اسلامی	رئیس جمهور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه‌های صنعت نفت

ماده ۱۰- الزامات برنامه‌ریزی و مدیریت طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت

موارد زیر باید در طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت رعایت شوند:

۱۰-۱- کلیه مراحل طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت باید در تطابق کامل با الزامات سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مشتمل بر حرکت پیش‌تاز در یک مسیر مبتنی بر دانش، حمایت از تولید ملی و استفاده حداکثری از زمان و سایر منابع، عدالت‌بنیان، درون‌زا و برون‌گرا و همچنین با تمرکز بر انتقال فناوری‌های نوین و دانش فنی روز بمنظور رفع نقایص موجود در زنجیره تامین کالا و خدمات در کشور برنامه‌ریزی و اجرا گردند.

۱۰-۲- ماتریس مسئولیت عوامل ذینفع برای فعالیت‌های مراحل مختلف طرح/پروژه باید به عنوان مبنای حل و فصل ادعاها و اختلاف‌های احتمالی توسط کارفرما تهیه شود.

۱۰-۳- کلیه مراحل اجرای طرح/پروژه باید در تطابق کامل با قوانین و ملاحظات پدافند غیرعامل و بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست^۱ باشد.

۱۰-۴- کارفرما باید در اجرای طرح/پروژه امکان استفاده از منابع مالی غیردولتی را بررسی کرده و در اولویت کار قرار دهد.

۱۰-۵- مطالعات امکان‌سنجی طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ و متوسط باید به صورت دقیق و با در نظر گرفتن اهداف برنامه‌های توسعه کشور و طرح‌های آمایشی (در صورت وجود) در هر سه بخش مطالعات فرصت، مطالعات امکان‌سنجی اولیه و مطالعات امکان‌سنجی نهایی تهیه شوند و با تایید کارفرما، جهت اطلاع به معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت ارسال شوند.

۱۰-۶- کارفرما باید از استفاده از فناوری‌های نوین که هزینه‌های عملیاتی طرح/پروژه را کاهش می‌دهد و بیشترین بهره‌وری دوران تولید را محقق می‌سازند، اطمینان حاصل کند.

۱۰-۷- کارفرما باید در چارچوب ماده ۸ این سند، روش واگذاری مناسب را برای پدیدآوری طرح/پروژه با توجه به نوع و اندازه آن (موضوع ماده ۳) و با اولویت روش‌های مطرح در بخش الف ماده ۸، انتخاب نماید.

۱۰-۸- کارفرما باید سیستم مدیریت دانش مناسب به منظور مستندسازی تجارب اجرایی را با هدف جلوگیری از اتلاف منابع در طرح‌ها و پروژه‌های آتی سازمان، در سطح سازمان اجرایی و در سطح طرح/پروژه مستقر نماید.

۱۰-۹- کارفرما باید بودجه‌بندی تفکیکی و سالیانه طرح/پروژه را بصورت تفصیلی تهیه نماید و بمنظور اجتناب از توقف کار ناشی از عدم انجام تعهدات مالی، از تأمین اعتبار سالانه اطمینان حاصل کند.

^۱ Health, Safety, Environment (HSE)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

نظام فنی و اجرایی طرح با پروژه های صنعت نفت

- ۱۰-۱۰- ذینفعان کلیدی طرح/پروژه به ویژه کارفرما باید زمینه رعایت اخلاق حرفه‌ای، برقراری ارتباطات شفاف و تعاملات سازنده را فراهم آورند.
- ۱۰-۱۱- کارفرما باید سیستم مدیریت پیمان را به نحوی تنظیم نماید که اختلاف‌های قراردادی در کوتاهترین مدت و در پایین‌ترین سطح الزام‌آوری، حل و فصل شوند.
- ۱۰-۱۲- کارفرما لازم است با توجه به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های درون‌سازمانی خود اقدام به تعریف یکجای کار به صورت طرح یا شکستن کار در قالب چندین پروژه نماید.
- ۱۰-۱۳- کارفرما لازم است بمنظور استفاده از حداکثر توان فنی و مهندسی کشور، برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهد و بخش‌های مهندسی، مشاوره، پیمانکاری، تولید و مدیریت بخش خصوصی داخلی را در شرایط یکسان در اولویت کاری قرار دهد و در جهت توانمندسازی بخش‌های خصوصی اقدام نماید.
- ۱۰-۱۴- کارفرما باید پیش از ورود به فرآیندهای مناقصه‌گزاری و انعقاد قرارداد، کلیه ملزومات اجرایی طرح/پروژه از جمله استملاک اراضی، اخذ مجوزهای زیست‌محیطی و میراث فرهنگی را تامین کرده باشد.
- ۱۰-۱۵- کارفرما باید در برنامه‌ریزی‌های اولیه نقاط کلیدی چرخه‌حیات طرح/پروژه از جمله جلسه آغازین^۱، تحویل کارگاه، تحویل موقت کار، تحویل قطعی کار و آزادسازی تضامین را بمنظور پایش دقیق این نقاط و نتایج حاصل از آنها مشخص نماید.

^۱ kick-off meeting

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری
اداره کل نظام فنی و اجرایی و ارزشیابی طرح ها
نظام فنی و اجرایی طرح ها و پروژه های صنعت نفت